

हंसराज माडल स्कूल  
पंजाबी बागः, नव दिल्ली  
पाठ्यचर्या - योजना  
सत्रम् – 2024-2025  
विषयः- संस्कृतम्  
कक्षा- दशमी

मासाः	पाठाः/विषयाश्च	अधिगम-उद्देश्यानि	गतिविधयः	अभ्यासकार्यम्
मार्च अप्रैल	गतवर्षस्य पठितव्याकरणस्य पुनरावृत्तिः  मणिका संस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ-1 वाङ्मयम् तपः	वाक्यनिर्माणम् , वाक्यानाम् अशुद्धि- संशोधनम्  पाठ-1  श्लोकोच्चारणं गीत - शैल्यां प्रस्तुतं करणीयम् । सद्गुणानां विकासः करणीयः । श्लोके निहितभावं प्रति छात्राणां ध्यानाकर्षणं कारयितव्यम् । सतत-विकास-लक्ष्यं- गुणवत्तापूर्ण शिक्षा ● श्लोकानाम् अन्वयपूर्वकं भावबोधनम्	गतिविधिः-1. वाक्यनिर्माणम् प्रतियोगिता ( प्रदत्तविषयमधिकृत्य ) 2. प्रश्नोत्तरी प्रतियोगिता  गतिविधिः- 1 श्लोकगायनम्	गृहकार्यम् -1. वाक्यनिर्माणम् इति प्रतियोगितायै अभ्यासः  2. प्रश्नोत्तरी प्रतियोगितायै अभ्यासः  प्रथमः पाठः - प्रश्नाः - 1,2,3,4 पृष्ठसङ्ख्या - 8,9

	<p>द्वितीयः पाठः – नास्ति त्यागसमम् सुखम्</p> <p>व्याकरणम् अव्ययपदानि</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>● गति-यति-लयपूर्वकं वाचनकौशलम्</li> </ul> <p>त्यागी एव पूजनीयः । गौरवं प्राप्यते दानान्न तु वित्तस्य संचयात् - इति सूक्तिमाध्यमेन छात्रेषु परोपकारस्य भावनायाः विकासः । सतत-विकास-लक्ष्यं- निर्धनतायाः उन्मूलनम् अव्ययपदानि- अव्ययानां महत्त्वं प्रदर्श्य भाषायां संयोजनम्</p>	<p>1.शब्दचक्रम्</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● पात्राभिनयः</li> <li>●</li> <li>● क्रीडा-एकीकरणगतिविधिः</li> <li>● कथावाचनम्</li> <li>● कला-एकीकरणगतिविधिः</li> <li>●</li> <li>●</li> </ul>	<p>द्वितीयः पाठः – प्रश्नाः – 1,2,3,4 पृष्ठसङ्ख्या – 21,22 कार्यपत्रम्- पाठाधारितम्</p>
मई	<p>समासाः- तत्पुरुषः, द्वन्द्वः स्वरसन्धिः- वृद्धिः, यण्, अयादिः</p>	<p>समासाः- पूर्व-उत्तरपदयोः भेदः अपि च समस्तपदानां निर्माणविग्रहम्</p>	<p>गतिविधिः- प्रश्नोत्तरी</p>	<p>अभ्यासपत्रम् – वाक्येषु समासाः कक्षापरीक्षा - समासः समयलेखनम्</p>
जुलाई	<p>मणिका संस्कृतपाठ्यपुस्तकम् तृतीयःपाठः रमणीया हि सृष्टिरेषा</p>	<p>पाठ-3 वसुधैव कुटुम्बकम्, प्रकृतेः सुरक्षायामेव सर्वेषां सुरक्षा वर्तते, अपि च अस्मिन् जगति सर्वे समानाः</p>	<p>गतिविधिः- ग्रीष्मावकाश-कार्य प्रस्तुतिः</p>	<p>तृतीयःपाठः - गृहकार्यम् – प्रश्नाः – 1,2,3,4 पृष्ठसङ्ख्या – 34,35 कार्यपत्रम्- पाठाधारितम्</p>

	<p>,4आज्ञा हि गुरुणाम् हि अविचारणीया ।</p> <p>व्याकरणम् स्वरसन्धिः- पूर्वरूपम् व्यंजनसन्धिः - परसवर्ण, तुगागमः वर्गीयप्रथमवर्णस्य तृतीयवर्णे परिवर्तनम्</p>	<p>इत्यस्य प्रतिपादनम् ।</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>● अभिनयपूर्वकवाचनम्</li> <li>● रचनात्मककौशलविकासः</li> <li>● शिक्षायाः महत्त्वम्</li> <li>● निर्णयकौशलम्</li> <li>● ज्ञानस्य महत्त्वम्</li> <li>● विवेकशीलतायाः महत्त्वम्</li> </ul> <p>सतत-विकास-लक्ष्यम् - नगरीयसामुदायिकश्च सततविकासः</p> <p>पाठ- 4 गुरोः वचनम् गुरुः पूजनीयः अपि च गुरोः आज्ञा-माननीया-इति भावनायाः विकासः । यः तारयेदविद्यां सः गुरुः, गुरुः पूजनीयः - इति- विचारधारा छात्रेभ्यः प्रदानम् । सतत-विकास-लक्ष्य गुणवत्तापूर्ण- शिक्षा</p>	<p>1. कार्यपरियोजना- पंचदशदिनां समाचार लेखनम् (सचित्रम्) 2. त्रयाणां सस्कृतकवीनाम् जीवन-परिचयः (पंच-षट्-वाक्येषु) (सचित्रम्)</p> <p>गतिविधिः- सम्वाद लेखनम् प्रस्तुतीकरणम् च (पाठम् आधृत्य)</p>	<p>चतुर्थः पाठः - प्रश्नाः – 1,2,3,4 पृष्ठसङ्ख्या – 47,48</p> <p>अभ्यासपत्रम् – पाठ - 3,4 प्रश्नाः CRAB WORKSHEET</p>
अगस्त	<p>मणिकासंस्कृतपाठ्यपु स्तकम् - पाठ 5 अभ्यासवशगं मनः व्याकरणम् - प्रत्ययाः- मतुप्, ठक्,</p>	<p>पाठ-5 मनः तु चञ्चलम्, क्रोधः न करणीयः, मनः तु वशं करणीयम्, दुखस्य मूलकारणं विषयेषु</p>	<p>गतिविधिः - श्लोकगायनम्</p>	<p>अभ्यासपत्रम् – कक्षापरीक्षा - सन्धिः, प्रत्ययाः पञ्चमः पाठः –</p>

	<p>त्व, तल् वाच्यपरिवर्तनम् .पत्रम्, चित्राधारितवाक्यानिअथ वा</p> <p>अनुच्छेदलेखनम् अपठित-गद्यांशः</p>	<p>आसक्तिः - इत्यादिकथनैः छात्रेभ्यः श्रीमद्भगवद्गीतापठनाय प्रेरणाप्रदानम् ।</p> <p>पत्र-चित्र-अनुच्छेदमाध्यमेन छात्राणां बौद्धिकविकासः।</p>	<p>गतिविधिः - शब्दार्थाः (अपठितगद्यांशात् )</p>	<p>प्रश्नाः – 1,2,3,4 पृष्ठसङ्ख्या – 60,61 कार्यपत्रम्</p> <p>व्याकरणस्य रचनात्मककार्यस्य च कार्यपत्राणि</p>
सितम्बर	अर्धवार्षिकपरीक्षा			
अक्तूबर	<p>मणिका संस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ-6 राष्ट्रं संरक्ष्यं हि, पाठ-7 साधुवृत्तिं समाचरेत्</p> <p>व्याकरण- विसर्गसन्धिः- विसर्गस्य उत्त्वम् रत्वम् विसर्गस्य लोपः विसर्गस्थाने स्, श्, ष् प्रत्ययाः- टाप् , डीप्</p>	<p>पाठ-6 विज्ञानस्य प्रयोगः ।देशभक्तिभावनायाः विकासःकरणीयः। दिव्यास्त्राणां प्रयोगः मनुष्येषु वर्जितः - इत्यस्य प्रतिपादनम् । अपि च महाभारतस्य संक्षिप्त-परिचयः । सतत-विकास-लक्ष्यम् - शान्तेः न्यायस्य च कृते संस्थानम् ।</p> <p>पाठ-7 सत्संगतिः एव करणीया, अपि च यथा कर्म तथा फलम् इति सिद्धान्तस्य प्रतिपादनम् सत्सङ्गतेः महत्त्वम्</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>सम्प्रेषणकौशलविकासः</li> </ul>	<p>गतिविधिः- – अभिनयपूर्वकं वाचनम्</p> <p>अभिनयमाध्यमेन</p> <p>संवादाः संवाद-लेखनम् (स्फोरक पत्रे)</p> <p>गतिविधिः - कथावाचनम्</p>	<p>सूक्तिलेखनम्</p> <p>अभ्यासपत्रम् –पाठ-6 श्लोक-प्रश्नाः</p> <p>गृहकार्यम्/ कक्षाकार्यम् गृहकार्यम् – प्रश्नाः – 1,2,3,4 पृष्ठसङ्ख्या – 75,76 कार्यपत्रम्- पाठाधारितम्</p> <p>पाठ-7 प्रश्नाः गृहकार्यम् – प्रश्नाः – 1,2,3,4</p>

		सतत-विकास-लक्ष्यम्- गुणवत्तापूर्ण शिक्षा  सन्धि:- शुद्धाशुद्ध-शब्दानां ज्ञानम् । प्रत्ययाः - मूलधातुभ्यः क्रियायाः निर्माणम् ।		पृष्ठसङ्ख्या – 86,87 कार्यपत्रम्- पाठाधारितम्  CRAB WORK SHEET
नवम्बर	मणिकासंस्कृतपाठ्यपुस्तकम् पाठ- 8 तिरुक्कुरल् सूक्तिसौरभम् पाठ - 9 सुस्वागतं भो अरुणाचलस्मिन् मणिकासंस्कृत- अभ्यास-पुस्तकम् समासाः - द्वन्द्वः, अव्ययीभावः वचन-लिंग-पुरुष-लकार-दृष्ट्या संशोधन	पाठ-8 पितृदेवो भव, विद्वान् सर्वत्र पूज्यते, शीलं परं भूषणम्, इति भावानां प्रतिपादनम् , धैर्य-उत्साहादिगुणानां महत्त्वप्रतिपादनम् अपि च 'तिरुक्कुरल' इतिग्रन्थस्य संक्षिप्त-परिचय-प्रस्तुतिः  पाठ-9 अरुणाचलप्रदेशस्य दर्शनीयस्थलानां संक्षिप्त-परिचयः , अपि च 'अतिथि देवो भव' इत्यस्य भावनायाः विकासः । सतत-विकास-लक्ष्यम् -धरायां जीवनम् ।	गतिविधिः – अरुणाचलप्रदेशस्य संस्कृतेः सचित्रम् संस्कृते वर्णनम् भूमिकानिर्वाहः पाठस्य अभिनयपूर्वकम् वाचनम्	अभ्यासपत्रम् - पाठ-8 -प्रश्नाः गृहकार्यम् – प्रश्नाः – 1,2,3,4 पृष्ठसङ्ख्या – 96,97 कार्यपत्रम्- पाठाधारितम्  कक्षापरीक्षा-समासाः अशुद्धि संशोधनम् पाठ-9 प्रश्नाः गृहकार्यम् – प्रश्नाः – 1,2,3,4 पृष्ठसङ्ख्या – 111,112 कार्यपत्रम्- पाठाधारितम्
			गतिविधिः – चित्रवर्णनम् प्रदत्तविषयानुसारं	अभ्यासपत्रम् – CRAB WORK SHEET कक्षापरीक्षा

<p>रचनात्मकं मूल्यांकनम् दिसम्बर</p>	<p>औपचारिक-अनौपचारिक -पत्रम् चित्राधारितवाक्यानि  अथवा अनुच्छेदलेखनम् अपठित-गद्यांशः पद्यांशः च  पाठः 10 कालोऽहम्  पाठः 11 प्रश्नोत्तररत्नमालिका</p>	<p>पत्र - चित्र - अनुच्छेद- माध्यमेन छात्राणां मौलिक चिन्तनस्य विकासः पाठः 10 भारतीय कालगणनायाः परिचयः  श्रवण-भाषण-पठन-लेखनकौशलानां विकासः  पाठः 11 नैतिकमूल्यानां शिक्षणम् श्रवण-भाषण-पठन-लेखनकौशलानां विकासः।  सतत-विकास-लक्ष्यम् -धरायां जीवनम् ।</p>	<p>पञ्चवाक्यानाम् निर्माणम्  अनुच्छेद-लेखनम्  प्रत्ययाः, संख्या, चित्रवर्णनम् , अपठितगद्यांशः पद्यांशः च गतिविधिः -1 कालगणनायाः चित्रनिर्माणम्  1. पद्यानाम् गायनम्</p>	<p>सम्वादपूर्तिः-  3 चित्रवर्णनम् प्रदत्तविषयानुसारं  पञ्चवाक्यानाम् निर्माणम् 4. अनुच्छेद-लेखनम्  1. पद्यानाम् सचित्रम् लेखनम्</p>
--	--	--	---	---

